

[Udenrigsministeren.]

soder, som hidtil har kunnet bilægges ad diplomatisk vej, også vil blive det i fremtiden. Jeg kan her henvise til en udtalelse, som den franske udenrigsminister, Hr. Schumann, fremsatte i fredags. Han fremhævede, at en episode aldrig ville være tilstrækkelig til at sætte artikel 5 i kraft. Der måtte være tale om en væbnet aggression, før det blev aktuelt.

Da en amerikansk kanonbåd, Panay, et par år før den anden verdenskrigs udbrud blev beskudt af japanske flyvemaskiner på Yangtsefloden i Kina, førte det ikke til krig, idet Japan gjorde undskyldning, og affæren blev bilagt.

Den sikkerhed, traktaten byder sine deltagere, består altså deri, at de kan påregne hurtig og effektiv hjælp, såfremt de angribes.

Af afgørende værdi er efter min mening imidlertid traktatens almindelige præventive betydning, den almindelige krigsforbryggende og krigsforhindrende virkning, som ligger deri, at et angreb på en enkelt deltagerstat er et angreb på dem alle, og at angriberen vil blive mødt med de vestlige stormagters samlede militære styrke og økonomiske kraft.

Jeg kommer nu til spørgsmålet om, hvilke forpligtelser traktaten pålægger sine deltagere. Spørgsmålet er naturligvis i et vist omfang allerede besvaret under omtalen af beskyttelsen, rettighederne efter traktaten. Der er imidlertid enkelte punkter, jeg gerne vil nævne specielt med henblik på Danmarks forhold.

Traktatens artikel 3 foreskriver jo ikke blot gensidig hjælp, opbygning af forsvaret mellem deltagerne indbyrdes, men også og lige så fuldt *selvhjælp*.

Deltagerne er pligtige at bringe deres forsvar således i orden, at de kan forsvare sig. Vil dette da sige, at de skal sætte alt andet til side for at opruste og derved ned sætte levedoden, forringe deres sociale forhold og bringe genrejsningen af deres krigsramte lande i fare?

Nej, det vil det ikke. Hvis dette var tilfældet, ville traktaten jo kunne komme til at modvirke hele arbejdet med det europæiske genrejsningsprogram, Marshall-planen, og det er selvfølgelig ikke meningen. Jeg kan sige med sikkerhed, at meningen kun er, at hvert deltagerland skal gøre, hvad det efter sine økonomiske forhold med rimelighed er i stand til og ikke mere. Traktaten pålægger ikke deltagerne at indrette et forsvar af et bestemt omfang.

I hvilket omfang, hvor hurtigt og på hvilke vilkår deltagerne vil kunne få deres

behov for våben, materiel og udrustning dækket i De Forenede Stater, lader sig vanskeligt besvare i øjeblikket. For tiden er de beholdninger, som den amerikanske regering har hjemmel til at disponere over til fordel for fremmede lande, yderst knappe. Men det er hensigten, når den Nordatlantiske Traktat er forelagt det amerikanske senat, at søge gennemført et lovforslag i kongressen om bemyndigelse for den amerikanske regering til at stille våben til rådighed for andre lande.

Under mit besøg i Washington har jeg givet den amerikanske regering en opgørelse over vore ønsker med hensyn til levering af våben. Denne opgørelse undersøges nu af de amerikanske militæksperter. Hvor meget vi kan få, hvornår leverancerne kan begynde, og hvad vilkårene bliver, står som sagt hen; det afhænger navnlig af lovforslagets skæbne i den amerikanske kongres. Men jeg har grund til at tro, at den første hjælp til genopbygningen af de krigsramte landes forsvar vil kunne ydes nogenlunde hurtigt efter, at loven måtte være blevet vedtaget i kongressen, og at der ved fastsættelsen af vilkårene vil blive taget endda *meget* vidtgående hensyn til modtagerlandenes økonomiske forhold og betalingsevne.

Det spørgsmål har været rejst, om Danmark i kraft af sine forpligtelser efter artikel 3 til at deltage i fælles bestræbelser til udvikling af deltagerlandenes kollektive evne til imødegåelse af væbnet angreb kan ventes at blive stillet overfor krav om at overlade fremmede magter militærbaser i fredstid. Hertil kan jeg svare med bestemt, at der ikke vil blive spørgsmål om at oprette fremmede baser i Danmark.

Men nu pligterne efter artikel 5. Den foreskriver jo, at når et væbnet angreb finder sted på een deltager, er det at betragte som et angreb på dem alle, og de er hver især pligtige til straks at træffe de foranstaltninger, som de anser for nødvendige til at genoprette sikkerheden, herunder anvendelse af væbnet magt. Vil dette da sige, at Danmark i en sådan situation under alle omstændigheder skal være forpligtet til at erklære angriberen krig, også hvis angrebet har fundet sted fjernt fra dansk område? Nej, — for det er overladt til hver enkelt deltager at afgøre, hvad der skal foretages, hvad der er nødvendigt for ham at foretage for at medvirke til genoprettelse af sikkerheden. Skønnet må da bero på, om vedkommende lands anvendelse af militærmagt i den givne situation virkelig vil være et egnet middel til opnåelse af